

Varkenshouderij zoekt naar onderscheid

Hoe kan een varkensbedrijf zich onderscheiden in de markt? Dat is de prangende vraag van het netwerk 'Marktgericht ondernemen in de varkenssector'. Het netwerk haalt zijn inspiratie uit andere sectoren, in en buiten de landbouw.

Het praktijknetwerk hoopt hiermee de continuïteit van de bedrijven te waarborgen; de meerwaarde voor de maatschappij wordt gezien als een mooie bijkomstigheid. Het onderscheid wordt gezocht in de regionale uitstraling, de gezondheid en de kwaliteit.

Regionale uitstraling

Streekproducten zijn momenteel een trend in de maatschappij. Tegenwoordig worden de producten aangemerkt als slow food, wat staat voor regionaal genieten. Streekproducten nemen eindelijk afstand van het stoffige imago dat ze lang heeft omhuld. Consumenten lijken meer en meer op zoek te gaan naar 'producten met een gezicht'. Uit onderzoek blijkt dat consumenten daarvoor daadwerkelijk meer willen betalen. De afzet verloopt via regionale kanalen, variërend van streekwinkels, lokale slaggers tot horeca. Dit vereist een actieve betrokkenheid met en in de regio van de varkenshouder(s). Volgens het netwerk wordt de regionale uitstraling breed gedragen, het ziet dit als een belangrijke kans voor onder meer de varkenshouderij.

Gezondheid

Meer en meer worden gezondheidsaspecten van producten sterk benadrukt. Een andere ontwikkeling is dat door ketenprojecten getracht wordt het gehalte van bepaalde gezondheidscomponenten in voedingsproducten te vergroten. Probleem bij de vermarkting van 'gezonde voeding' is dat er zeer uitgebreid wetenschappelijk onderzoek verricht moet worden voordat überhaupt bepaalde gezondheidsaspecten geclaimd mogen worden.

Kwaliteit

'Kwaliteit, smaak en textuur' zijn in veel gevallen de beste manier om je te onderscheiden in de markt. Veel succesvolle concepten in de markt hebben daadwerkelijk een onderscheidende smaak dan wel een aantoonbaar betere kwaliteit. In het geval van varkensvlees is onderscheid op basis van kwaliteit, smaak en textuur echter niet eenvoudig. Gezocht kan worden naar nieuwe rassen en houderijsystemen.

Varkens geënt tegen mensengriep

Het Centaal Veterinair Instituut in Lelystad (CVI), onderdeel van Wageningen UR, beproeft een zelf ontwikkeld vaccin om varkens te beschermen tegen Mexicaanse griep. Anders slaat de epidemie wellicht over naar de varkensstapel. Volgens onderzoeker Guus Koch is er alle reden om meer onderzoek te doen naar influenza bij varkens.

Deze maand probeert de Animal Sciences Group van Wageningen UR een zelf ontwikkeld varkensvaccin uit tegen het Mexicaanse-griepvirus. Het vaccin moet de varkensstapel beschermen, mocht het virus overspringen van mensen op varkens. Tegelijkertijd wordt gekeken of twee andere commerciële influenzavaccins voor varkens bescherming bieden tegen dit nieuwe, humane influenzavirus.

Misleidende naam

Influenzaviroloog Guus Koch van het CVI vindt 'varkensgriep' een misleidende aanduiding. "Het bewuste nieuwe 2009 H1N1-virus is tot nu toe alleen in mensen aangetoond, niet in varkens; ook niet in Mexico. Er is slechts één incident bekend. In Canada is het 2009-virus in varkens aangetroffen. Een diervorzorger zou na een bezoek aan Mexico het influenzavirus hebben overgedragen. De varkens zijn ziek geweest. De verzorger ook, maar bij hem kon het virus niet worden aangetoond. Toch moet hij als drager hebben gefungeerd."

Kraamhok is te veel een compromis

Het huidige kraamhok is een groot compromis. Enerzijds willen de jonge biggen bijvoorbeeld warmte, terwijl het voor de zeug wel wat koeler mag. En de zeug wordt in haar beweging beperkt om de biggen te sparen. Er moet toch een beter kraamhok te bedenken zijn, vindt een team van veertien zeughouders.

De zeughouders groepeerden zich in het netwerk 'Bouwen in de vermeerdering' en hopen over enige maanden te komen met ideeën voor een beter ontwerp van het kraamhok. Het nieuwe ontwerp willen zij meteen verwerken in de bouwplannen voor hun bedrijven. Het kraamhok moet zodanig worden heringericht, dat het ideaal is voor zowel zeug als biggen, maar ook voor de varkenshouder zelf. Daarnaast moet het natuurlijk gemakkelijk en economisch verantwoord werken.

Ideeën gevraagd

Het netwerk hoopt op veel goede ideeën uit de praktijk voor de herinrichting van de huisvesting in de kraamfase. Uw ideeën kunt u kwijt op de website: www.watliggenzeermooibij.nl.

Minder aanbod tarwezetmeel

Vorig jaar is in Nederland in totaal ruim 4,8 miljoen ton aan vochtrijke veevoeders op het boerenafgeleverd. De afzet is in 2008 gelijk gebleven aan die van 2007. Wel waren er enkele verschuivingen. De totale hoeveelheid vochtrijke voedermiddelen komt overeen met 1 miljoen ton mengvoeders met 88 procent drogestof. Dit meldt de Overleggroep Producten Natte Veevoeders (OPNV).

De hoeveelheid vochtrijke voedermiddelen in het dagelijkse rantsoen van Nederlandse varkens nam in 2008 licht af en kwam uit op 3,04 miljoen ton. Het aanbod van tarwezetmeel wordt steeds kleiner (-10 procent ten opzichte van 2007), dit product gaat meer en meer naar de alcoholindustrie. Ook komen er langzaam minder aardappelproducten op de markt - dit product wordt steeds meer gebruikt voor de biovergisting. Deze afnames konden in 2008 worden opgevangen door meer zuivelproducten, tarwegistconcentraat en biergist te voeren. De belangrijkste producten voor de varkenshouderij blijven tarwezetmeel, aardappelstoomschillen en weiprodukten.

Duurzamere producten

Vochtrijke voedermiddelen staan in het teken van duurzaamheid. Bij de productie wordt bespaard op droogkosten. Voor de productie van alcohol, bio-ethanol en biogas worden ook producten ingezet die afgezet kunnen worden als vochtrijke diervoeders. De productie van bio-ethanol uit tarwezetmeel had in 2008 een significant effect op de afname van tarwezetmeel voor de varkenshouderij en toename van tarwegistconcentraat. Vooral door de opstart van bio-ethanol fabrieken wordt in 2009 een toename van het aanbod van tarwegistconcentraat verwacht. Voor de extra productie van tarwegistconcentraat wordt steeds meer een bestemming gevonden in de rundveehouderij.

AFLEVERING

In 2008 werden ongeveer evenveel natte bijproducten afgenomen dan in het jaar daarvoor.

Foto: Geesje Rotgers

Wist u dat: antibiotica

Er is veel discussie over het gebruik van antibiotica bij voedselproducerende dieren. Dit is niet zomaar, het gebruik van antibiotica is de laatste jaren namelijk toegenomen. Dit is zorgelijk! Antibiotica zijn middelen met grote gevolgen. Daarom een aantal wist-u-datjes over antibiotica. Wist u dat antibiotica letterlijk 'tegen leven' betekent? Dat het gebruik ervan altijd tot resistentie leidt bij bacteriën? En dat die resistentie sneller ontstaat bij lage doseringen van antibiotica, het gelijktijdig gebruik van meerdere antibiotica (mengen van antibiotica), bij het medicineren van meer dieren tegelijk (koppelmedicatie) en bij het gebruik van langwerkende preparaten? Nog een weetje: Resistente bacteriën kunnen de factoren die verantwoordelijk zijn voor die resistentie overdragen op andere bacteriën, zonder dat deze bacteriën zijn blootgesteld aan antibiotica. Bovendien worden er nagenoeg geen nieuwe antibiotica meer voor de veehouderij ontwikkeld, waardoor resistente bacteriën op termijn niet meer behandeld kunnen worden (denk aan MRSA).

Wist u dat er na het verstrijken van de IKB- én wettelijke wachttijd nog residuen van antibiotica in melk, vlees en eieren voorkomen? En dat antibiotica schadelijk kunnen zijn voor dieren die behandeld worden (spuitplekken, schade aan nieren)? Verder kunnen antibiotica de klinische verschijnselen van besmettelijk dierziekten verdoezelen, waardoor veewetziekten als Klassieke Varkenspest niet meer onderkend worden; daarom is bij elke koppelkuur een bloedonderzoek op besmettelijke dierziekten verplicht.

Het gebruik van antibiotica heeft dus grote gevolgen. Feitelijk zijn het ongewenste stoffen in ons voedsel. Hoe beperken we het gebruik van antibiotica dan? Mijn inziens zouden de veehouders die (nagenoeg) geen antibiotica gebruiken extra beloond moeten worden in de vorm van een betere prijs voor een beter product. Maar welk retailer of slachterij durft het aan om een betere prijs te betalen voor vlees van dieren die geen antibiotica hebben gehad?

Het wordt tijd dat gewenst gedrag wordt beloond!

Rick Janssen
dierenarts bij Veterinair Centrum Someren